

Caracteristicile psihocomportamentale ale temperamentelor clasice

a) Temperamentul sangvinic (al bunei dispoziții):

- Nota dominantă → mobilitate, ritmicitate, echilibru pe fondul vioiciunii, rapiditatea reacției.
- În plan emoțional → efervescență emoțională; sensibil dar fluctuant și inegal în trăirile afective, manifestând o oarecare superficialitate în acest plan.
- În plan intelectual → productiv în activitățile de scurtă durată, își fixează greu scopurile, flexibilitate și mobilitate intelectuală.
- În planul activității → se angajează ușor în activitate, dar nu o finalizează; este vioi, mobil, dar nepersistent.
- În plan relațional → reacții prompte; vesel, vorbăreț, destins, spiritual; influențabil, nestatornic, renunță ușor (fără a suferi); sociabil, se adaptează repede, dar nu este persistent.

b) Temperamentul flegmatic (apatic):

- Nota dominantă → inerția.
- În plan emoțional → pare a fi indiferent, dar este capabil de stări afective foarte intense și durabile.
- În plan intelectual → datorită răbdării realizează performanțe de lungă durată.
- În planul activității → se angajează greu în activitate, dar este perseverent; are o mare capacitate de muncă.
- În plan relațional → foarte calm, răbdător, temperat, perseverent, imperturbabil, inert; reacții întârziate, stereotipe, puțin încordat; ușor nesociabil (deși dorește socialul), capacitate de adaptare redusă la situații noi.

c) Temperamentul coleric (irascibil):

- Nota dominantă → neechilibrul, inegalitatea în manifestări, trecerea de la o extremă la alta.
- În plan emoțional → sentimente intense, dar de scurtă durată; nestăpânit, cu stări de teamă, panică, furie, alarmă; înclinat spre exagerare.
- În plan intelectual → productiv în activitățile de scurtă durată; omul marilor inițiative, dar și oscilant.
- În planul activității → activ, rezistent, dar manifestă risipă de energie; o evoluție sinusoidală a capacității de muncă (cu ascensiuni și căderi, cu entuziasm și stări de decepție).
- În plan relațional → reactivitate promptă, nerăbdare, agresivitate, impulsivitate, iritabilitate, schimbător, neliniștit; predispus la explozii afective, la furie violentă, dar și la trăiri afective deosebite; exagerează fie ambiția, fie ostilitatea.

d) Temperamentul melancolic (trist, hipotonic):

- Nota dominantă → tonus scăzut, posibilități energetice scăzute.
- În plan emoțional → hipersensibilitate, stări afective intense, de lungă durată; înclinații spre depresie; blocaj, în special la suprasolicitări
- În plan intelectual → productiv în muncile migăloase, tendința de subapreciere.
- În planul activității → se angajează cu toată ființa sa; este persistent, dar se descurajează des.
- În plan relațional → interiorizat, conștiincios, meticulos; liniștit, sobru, retras, anxios, pesimist, nesigur, rigid, nesociabil; dificultăți de adaptare socială (datorită lipsei încrederii în sine și autoexigenței).

Din punct de vedere psihologic, nici un temperament nu poate fi considerat ca fiind privilegiat: fiecare prezintă aspecte pozitive, precum și riscul unor însușiri negative.

De asemenea, și tipurile pure sunt foarte rare; în general întâlnim tipuri mixte, cu predominanța mai ușoară sau mai accentuată a anumitor trăsături temperamentale.

